

Стратегії поведінки в стресовій ситуації тісно пов'язані з властивостями темпераменту курсантів. Від властивостей темпераменту виявилися найбільш залежні таким способом поведінки курсантів в стресовій ситуації як впевнені незалежні дії впевнені незалежні дії та агресивні дії. Найбільший вплив на вибір суб'єктом моделі поведінки в стресовій ситуації має рівень емоційної збудливості.

Одержано 10.04.2018

УДК 159.92

Катерина Миколаївна МОРОЗ,

курсант групи ФЗ-405 ХНУВС

Науковий керівник: доцент кафедри педагогіки та психології

факультету № 3 ХНУВС кандидат психологічних наук, доцент Ларіонов С. О.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Аналіз наукових джерел з проблематики агресивності дозволив констатувати її відмінну теоретичну узагальненість, єдність думок дослідників щодо типів, видів, форм агресії, її сутності та детермінант. Можна стверджувати, що на сьогоднішній день психологічна теорія агресії є завершеною і не підлягає дискусіям. У напрямку психологічної діагностики агресії залишається чимало «білих плям», що викликано комплексністю феномену агресії.

На підставі аналізу результатів опитувальників діагностики агресивності (П. Ковальова – Є. Ільїна, Л. Почебут) з'ясовано, що працівники поліції в цілому характеризуються низьким рівнем особистісної і поведінкової агресивності. У чоловіків-працівників поліції виявлено статистично значимо вищий рівень фізичної агресії, ніж у жінок. Жінки, в свою чергу, більшою мірою, ніж чоловіки, схильні до проявів вербальної агресії.

Аналіз проективної методики діагностики агресивності Е. Вагнера «Тест руки» підтверджує результати опитувальників щодо загалом низького рівня агресивності працівників поліції. Визначено, що працівникам поліції незалежно від статі притаманна нечутливість до впливу соціуму, низька чутливість до думки оточуючих, небажання побудови симетричних відносин, що у підсумку вказує на агресивну орієнтацію у міжособистісній взаємодії.

Поведінкова діагностика досліджуваних працівників поліції відбувалась за результатами проведення з ними психотренінгової вправи «Стілець», в ході спостереження за проявами поведінкових стратегій: заперечення, заміщення, пошук допомоги, агресія, регрес, співробітництво. Оцінка вираженості поведінки за зазначеними стратегіями здійснювалась на трьох рівнях: низький, середній та високий. З'ясовано, що найбільш типовими для працівників поліції є використання агресивної та регресивної стратегій поведінки, і пошуку допомоги.

Виявлено, що жоден тестометричний показник агресивності працівників поліції не зростає лінійно при порівнянні між групами, виділеними за рівнем поведінкової агресії. Це вказує на той факт, що реальна, поведінкова агресивність – полідетермінована, мультифакторна явище.

Визначено два показники тестометричної агресивності працівників поліції, які відрізняються між полярними за поведінковою агресивністю групами. Вербальна та предметна агресія, таким чином, слугують емпірично верифікованими тестометричними індикаторами поведінкової агресивності і можуть бути використані для її оцінки в ході професійно-психологічного відбору кандидатів на службу в поліцію та в психологічному супроводженні службової діяльності працівників поліції.

В якості висновку пропонується визнати прийнятність і доцільність використання психологічного тренінгу як засобу діагностики агресивності працівників Національної поліції України.

Одержано 17.04.2018

УДК 159.922.7

Марина Олександрівна. МАЛЬКОВА,

курсант групи ФЗ-109 ХНУВС

Науковий керівник: доцент кафедри педагогіки та психології

факультету № 3 ХНУВС кандидат психологічних наук, доцент Доценко В. В.

РОЗВИТОК СТРЕСОСТІЙКОСТІ У ПРАЦІВНИКІВ ПОЛІЦІЇ

Зростаючі темпи сучасного життя, суттєві економічні та соціально-політичні перетворення і потрясіння значно збільшують кількість потенційних стресорів, небезпечних для психологічного здоров'я людини. Працівники поліції працюють в умовах підвищеної психоемоційної напруги та негативного впливу різнобічних стрес-факторів. Тому для працівників поліції є досить актуальним питання розвитку вміння ефективного опановування стресовими ситуаціями і вирішення важких професійних завдань.

Одне з найбільш широко розповсюджених визначень стресу – це стан психічної напруги, який виникає внаслідок дії різноманітних екстремальних подразників – стресорів. Найбільш популярною є теорія стресу, запропонована Г. Сельє, який вважає, що стрес є неспецифічною відповіддю організму на будь-яку пред'явлену вимогу і виникає як реакція організму, охоплюючи комплекс змін на рівні поведінки (вегетативному, гуморальному, біохімічному, психічному), включаючи суб'єктивні емоційні переживання. Біологічна функція стресу – адаптаційна. У численних вітчизняних і закордонних дослідженнях відзначається, що стрес супроводжується мобілізацією енергії організму і викликає зміни в серцево-судинній, дихальній, м'язово-руховій, ендокринній та інших системах [1].

Зауважимо, що стресу не варто уникати, він є невід'ємною частиною нашого життя. Він допомагає пристосуватись до нових умов життя, впливає на працездатність, творчість, навчає людину долати перешкоди на життєвому шляху, мобілізувати сили й ставати впевненішими в собі. Він дає можливість людині, яка знаходиться в небезпеці, робити все необхідне, щоб вижити. Також стрес може пробудити приховані можливості людини, примножити сили та розумові здібності. Вплив стресу на людину визначається не тільки силою стресора, але й ставленням людини до нього. Якщо стресор є значимим для людини, у неї виникає загострення переживань, вона відчуває зміни у всіх сферах прояву життєдіяльності – від емоцій до поведінки [1; 2].

Для працівників поліції досить важливим є формування вміння протистояти стресу – стресостійкості. Поширенням є уявлення про стресостійкість, як складну інтегральну властивість особистості, що забезпечує індивіду можливість переносити значні розумові, фізичні, вольові та емоційні навантаження, зберігаючи при цьому ефективність функціонування. Наявність достатнього рівня розвитку стресостійкості дозволяє людині вирішувати такі завдання: 1) мінімізувати негативний вплив обставин і підвищити можливості самовідновлення; 2) пристосування і регулювання, терпіння, перетворення життєвих ситуацій та їх опанування; 3) підтримка позитивного «образу Я», впевненості у собі; 4) підтримка емоційної рівноваги; 5) підтримка і збереження міжособистісних контактів тощо [2].

Отже, стрес супроводжує життєдіяльність людини і проявляється кожного дня в різних ситуаціях. А професійна діяльність поліцейського безпосередньо пов'язана з впливом різноманітних стресогенних ситуацій. Залишається відкритим питання активізації вміння працівників поліції опановувати складними життєвими подіями та розвивати стійкість до негативного впливу стресів і адекватного стилю вирішення проблем.

Список бібліографічних посилань

1. Водопьянова Н. Е. Психодиагностика стресса. СПб. : Питер, 2009. 336 с.
2. Розов В. І. Адаптивні антистресові психотехнології : навч. посіб. Київ : Кондор, 2005. 278 с.

Одержано 17.04.2018

НАУКОВИЙ ГУРТОК КАФЕДРИ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН ФАКУЛЬТЕТУ № 6

УДК 351.74

Аліна Вадимівна ШЕСТАКОВА,
студентка групи ПЗдср-16-3 ХНУВС

Науковий керівник: старший викладач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету № 6 кандидат педагогічних наук Филипська В. І.

ПРОФЕСІЙНА ДЕФОРМАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

За умови політичних, соціально-економічних змін в українському суспільстві особлива увага приділяється вивченню закономірностей професійної деформації у співробітників правоохоронних органів.

Професійна деформація державних службовців – це сукупність негативних змін соціально-психологічної структури особистості, які відбуваються під впливом виконання професійної діяльності та індивідуально-психологічних особливостей індивіда і призводять до вчинення державним службовцем неоптимальних та помилкових дій. У представників правоохоронних органів професійні деформації можуть проявлятися на чотирьох рівнях: загальнопрофесійні деформації (наприклад, працівникам правоохоронних органів властивий синдром «асоціальної перцепції», при якому кожна людина сприймається як потенційний порушник); спеціальні професійні деформації (наприклад, у адвоката – спритність, у прокурора – обвинувальна здатність); професійно-типологічні деформації (обумовлені накладанням індивідуально-психологічних особливостей особистості – темпераменту, характеру, здібностей – на психологічну структуру діяльності); індивідуалізовані деформації (надвелика відповідальність, суперечестність, гіперактивність, трудовий фанатизм, професійний ентузіазм).

Розвитку професійної деформації працівника правоохоронних органів сприяють такі фактори: специфіка діяльності; вузька спеціалізація; наявність владних повноважень по відношенню до громадян; підвищена відповідальність за результати своєї діяльності; екстремальність діяльності; необхідність у процесі виконання службових завдань вступати в контакт з правопорушниками.

Слід зазначити, що професійний розвиток супроводжується виникненням професійних деструкцій, які негативно позначаються на динаміці розвитку, спотворюють профіль особистості, змінюють траєкторію професійного життя людини. Професійна деструкція – це руйнування, зміна або деформація, що склалася у психологічній структурі особистості у процесі професійної праці.

Співробітникам правоохоронних органів, за родом своєї діяльності, властивий так званий синдром «емоційного вигорання» або феномен «емоційного вигорання». Він проявляється як стан фізичного і психічного виснаження, викликаного інтенсивними міжособистісними взаємодіями при роботі з людьми, що супроводжуються емоційною насиченістю та когнітивною складністю.

У зарубіжній психології ще з 70-х рр. XX ст. великий інтерес для дослідників мав синдром «психічного вигорання» як специфічний вид професійної деформації та трактується як довготривала стресова реакція або синдром, що виникає внаслідок тривалих професійних стресів середньої інтенсивності. Працівник з таким синдромом характеризується емоційним виснаженням (людина відчуває, що не може віддаватися роботі так, як раніше), деперсоналізацією (розвивається